

Reflektovaná praxe k didaktice literární výchovy

Učitelství pro mateřské školy

Reflektovaná praxe k didaktice literární výchovy probíhá u studentů programu *Učitelství pro mateřské školy* v průběhu třetího semestru (druhý ročník bakalářského studia) **v celkovém rozsahu 12 hodin. Uvedená časová dotace praxe je rozdělena do dvou setkání po 6 hodinách a probíhá od 8.00 do 14.00** ve vybrané mateřské škole. Didaktická praxe je individuální, každý student realizuje vlastní program ve třídě zvolené mateřské školy v návaznosti na potřeby dané věkové skupiny a jejich specifik. To odpovídá charakteru budoucího profesního zaměření studentů a požadavkům na jejich schopnosti zapojit vhodné aktivity pro literární výchovu.

Student volí pro realizaci projektu reflektované praxe k didaktice literární výchovy mateřskou školu **ze seznamu spolupracujících, fakultních a klinických škol, po předchozí domluvě s vyučujícím předmětu je možné rovněž uskutečnit praxi v další mateřské škole na území České republiky.** V obou případech však student dostatečně s předstihem informuje o realizaci praxe zvolenou mateřskou školu, zajistí potřebné dokumenty (např. protokol o přijetí atd.) a informuje o výběru školy vyučujícího předmětu.

Cíle a úkoly

Předmět *Reflektovaná praxe k didaktice literární výchovy* není vyučován samostatně, ale je úzce propojen se seminářem *Didaktika literární výchovy s reflektovanou praxí* (dále jen *Didaktika literární výchovy*). **Didaktika literární výchovy je zaměřena na praktické osvojení základních principů práce s literárním dílem a uměleckým textem u dětí předškolního věku, zároveň slouží také jako prostor pro reflexi vaší práce i práce druhých v rámci uskutečněných projektů didaktické praxe.** V projektech didaktické praxe využíváte osvojených teoretických poznatků a praktických schopností a dovedností z didaktiky literární výchovy, které aplikujete při pedagogickém procesu s dětmi v mateřské škole. Zkušenost z didaktické praxe slouží k rozvoji práce s uměleckým textem a literárním dílem u dětí předškolního věku, definované

v *Rámcovém vzdělávacím programu pro předškolní vzdělávání* (2021). Především pak **v základních oblastech recepce a reflexe literárního díla jako významné součásti uměleckého poznávání světa a rozvoje předčtenářských dovedností dětí.** Osvojíte si tak dovednosti potřebné pro vaši budoucí profesní dráhu plynoucí z profilu absolventa studovaného programu a díky praktické zkušenosti nacházíte možnosti pro uchopení vlastního přístupu při výuce literární výchovy. Významnou součástí je také hodnocení vlastní tvůrčí činnosti, podporující vaše kritické myšlení a schopnost sebereflexe.

Průběh reflektované praxe k didaktice literární výchovy

Didaktická praxe zahrnuje tři fáze, odrážející potřeby pro uskutečnění projektu: 1) příprava projektu, 2) realizace projektu a 3) reflexe projektu.

Časová dotace praxe v mateřské škole je rozvržena do dvou šestihodinových bloků. **První** je koncipovaný jako náslech a jeho doporučená realizace je stanovena na **šestý týden výuky** (25. 10. 2024, 8.00–14.00). **Druhý** již obsahuje samotnou realizaci připraveného projektu literární výchovy a doporučuje se jej **uskutečnit v osmém týdnu výuky** (8. 11. 2024, 8.00–14.00). Stanovené termíny nejsou závazné, je možné praxi realizovat rovněž v dalších týdnech výuky po domluvě s pedagogem předmětu.

1) Přípravná fáze projektu

Součástí přípravné fáze je výběr námětu pro realizaci projektu, která může zahrnovat **vybrané literární dílo (knihu) či umělecký text** pro cílovou věkovou kategorii dětí předškolního věku. Vhodný výběr literární předlohy pro práci představuje jednu z nejnáročnějších součástí, plynoucí ze specifických potřeb věkové skupiny. Zúročíte zde svoje poznatky a zkušenosti ze semináře Didaktika literární výchovy, který vám nabídne teoretická východiska i praktické činnosti.

Součástí je také první setkání se skupinou dětí ve formě šestihodinového náslechu v časovém rozložení 8.00–14.00. Cílem náslechu je vaše důkladné seznámení s vybranou mateřskou školou, jejími strategickými dokumenty (školní vzdělávací program, tematický plán atd.) a skupinou (třídou), kde bude samotná realizace projektu probíhat. Strategické dokumenty školy je vhodné využít při přípravě programu, např. vycházet z

aktuálně probíraného tématu. Náslechem získáte prostor pro seznámení s prostředím mateřské školy a dětmi, a tyto aspekty tak můžete využít při následné realizaci projektu.

V průběhu náslechu rovněž sledujete prostředí třídy z hlediska literární výchovy (např. prostor pro knihovnu, hodnota předkládaných titulů dětem, dostupnost knih dětem, zapojení knih ve vzdělávacím procesu atd.)

2) Realizační fáze projektu

Tato fáze již zahrnuje samotnou realizaci připraveného projektu literární výchovy v časovém rozmezí 8.00–14.00. Projekt by měl tvořit ucelený strukturovaný program s jasně stanoveným vzdělávacím cílem, tematickým zaměřením a očekávanými dílčími výstupy s ohledem na zaměření literární výchovy. Počet dětských účastníků projektu, stejně jako časové rozmezí, nejsou striktně stanoveny, jelikož závisí na povaze a zaměření projektu a možnostech zvolené mateřské školy. Součástí realizace projektu je také pořízení audiovizuálního záznamu, který bude sloužit při následné reflexi.

3) Reflektivní fáze projektu

Závěrečná fáze zahrnuje reflexi poskytnutou provázejícím učitelem a sebereflexi studenta. V průběhu následujících výukových týdnů budete v rámci semináře *Didaktika literární výchovy* prezentovat výsledky své práce před ostatními, a bude vám rovněž poskytnuta další zpětná vazba. Součástí bude také odevzdání dokumentace projektu.

Požadavky na zakončení

Po realizaci projektu bude probíhat prezentace jednotlivých projektů před ostatními studenty v předmětu *Didaktika literární výchovy s reflektovanou praxí*. Forma prezentace má podnítit diskuzi nad realizovanými projekty a poskytnout další potřebnou zpětnou vazbu od kolegů i vyučujícího předmětu. Je vyžadováno odevzdání písemné dokumentace projektu (vzdělávací cíl, navržené výstupy z učení, využití výukové metody, charakteristika mateřské školy, charakteristika skupiny, příprava, popis realizace projektu, hodnocení realizace projektu, doporučení atd.) v elektronické podobě, současně i odevzdání audiovizuálního záznamu projektu. Součástí dokumentace

je rovněž potvrzený záznam o reflektované praxi k didaktice literární výchovy, obsahující potvrzení docházky a písemnou reflexi studenta provázejícím učitelem.

Osvojené znalosti a dovednosti z realizace projektu předmětu Reflektovaná praxe k didaktice literární výchovy nabízí teoretické ukotvení i praktickou zkušenost využitelné při psaní bakalářské práce i při státní závěrečné zkoušce. Účelem je na základě vlastní tvůrčí činnosti a její reflexe, naučit se aplikovat teoretická a terminologická východiska problematiky. Předmět tak naplňuje požadavky zkušenostního učení, které představuje významnou součást přípravného vzdělávání učitelů mateřských škol.

Formální náležitosti dokumentace reflektované praxe k didaktice literární výchovy

- 1) Titulní strana (Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, studijní obor, název práce, vypracoval, rok)
- 2) Úvod
- 3) Charakteristika mateřské školy: o jakou mateřskou školu se jedná, jaký má celkový počet dětí, proč jste si vybrali danou mateřskou školu atd.
- 4) Charakteristika skupiny: věk dětí, počet dětí, specifické potřeby či nároky kolektivu či jednotlivců, výzvy pro vás jako pedagoga s ohledem na skupinu atd.
- 5) Charakteristika výběru uměleckého textu: osobní motivace pro výběr textu, odborné motivace výběru textu pro danou skupinu
- 6) Rozbor uměleckého textu a jeho předpoklady pro využití při práci s danou věkovou skupinou: děj, tematika, postavy a jejich charaktery, prostředí, čas atd.
- 7) Popis vytvořeného programu: vzdělávací cíle, výukové metody, obsah, navržené výstupy z učení (s ohledem na RVP PV či ŠVP dané mateřské školy)
- 8) Podrobné hodnocení praxe:
  - a) Hodnocení programu: co se povedlo a v čem, co se nepovedlo a proč (s konkrétními příklady), doporučení (s ohledem na stanovené vzdělávací cíle, navržené výstupy z učení, výukové metody atd.)
  - b) Hodnocení dětí: míra zapojení, motivace, reakce dětí na program, specifika způsobu práce (s konkrétními příklady), doporučení

- c) Hodnocení pedagoga (sebehodnocení): jaké kompetence jste si díky praxi prohloubili či osvojili, reakce dětí na vás jako vedoucí/ho programu, co se vám povedlo a proč, co se vám nepovedlo a proč (s konkrétními příklady), jaká máte doporučení

9) Závěr: shrnutí a doporučení pro příště

10) Přílohy:

- Umělecký text, se kterým bylo pracováno
- Fotodokumentace či jiný materiál
- Protokol o přijetí studenta na praxi
- Potvrzení absolvování praxe s hodnocením provázejícího pedagoga
- Případné další materiály využitě na praxi

Úprava textu odpovídá formátování odborného textu, tedy dodržování normostrany (řádování 1,5; zarovnání do bloku; číslování stran). Minimální počet stran není dán, odvíjí se od charakteru praxe a obsahové podstaty dokumentace.

Odevzdání dokumentace

Dokumentace bude vložena ve **formátu PDF** do složky v Odevzdáárně předmětu *Reflektovaná praxe k didaktice literární výchovy alespoň 3 dny před prezentací v rámci hodiny*. Složka nese název dle formy studia, případně kódu předmětu a seminární skupiny:

- Dokumentace praxe / Prez – XCJ15/OS01Prez; XCJp15
- Dokumentace praxe / Kombi – XCJ15/OS02Kombi; XCJk15

Ve složce „Dokumentace praxe“ **vytvoříte složku pod svým UČO a příjmením** (např. 123456_Novák), kam **vložíte dokumentaci a videozáznam praxe**. Pokud nebude možné audiovizuální záznam možné odevzdat díky neumožnění nahrávání v rámci ochrany GDPR školkou, uveďte tuto skutečnost do závěru dokumentace. V případě, že nelze videozáznam z důvodu velké kapacity souboru vložit do Vaší složky, zašlete jej prostřednictvím online úložiště na emailovou adresu pedagoga předmětu.